

• <https://khabaronline.ir/x4TJJ>

• کد خبر: اسفند ۱۳۹۲ - ۱۰:۲۲
340241

• اخبار فرهنگی و هنری / دین

نظر مشترک مراجع در مورد به تصویر کشیدن بزرگان دین در فیلم ها

خبرگزاری مهر نوشت:

در مورد نشان دادن چهره حضرت عباس(ع) و دیگر بزرگان دینی در فیلمها اختلافی در میان علما از نظر حکم وجود ندارد و همگی بر این امر اتفاق دارند که «وهن» این بزرگان جایز نیست.

با فضای به وجود آمده در مورد نشان دادن چهره حضرت عباس(ع) و حضرت علی اکبر(ع)، حضرت علی اصغر(ع)، حضرت قاسم(ع) و ... در فیلم رستاخیز این سؤال به صورت جدی مطرح شده است که پس چرا در تعزیه ها، چهره های ائمه(ع) و امامزادگان و ... را نشان می دهد. در پاسخ به این سؤال باید گفت که همواره این گونه نبوده است و در مواقعی برخی از مراجع و علما در این باره وارد میدان شده و آنها را حرام اعلام کردند.

آیت الله نائینی در فتوای خود ضمن تأیید شبیه خوانی، تأکید کرده است «شعائر مزبور باید از هرگونه امور ناپسند که شایسته چنین شعاری نیست، پاک شود».

آیت الله سید محسن حکیم هم در این باره گفتند: «بعضی مناقشاتی که می شود، ناشی از الحاق برخی چیزها و کارهایی است که چه بسا با عزاداری و سوگواری برای سیدالشهدا(ع) مغایرت دارد».

آیت الله زین العابدین مازندرانی در این باره اظهار کرده اند: «بیان مصائب به زبان حال امام(ع) در صورتی جایز است که با آن بزرگوار تناسب داشته باشد».

آیت الله عبدالکریم حائری در این باره گفته است: «گمان ندارم کسی منکر خوبی آن باشد، مادامی که برخی از محرمات شرعی را در بر نداشته باشد؛ مانند استعمال لهو و غیر آنها».

آیت الله کاشف الغطا هم در این باره گفته است: «شبیه خوانی در صورتی که درست برپا شود، بدون اشکال است، ولی سعی کنید عزاداری را از کارهایی که با حزن و عزا جور در نمی آید، جدا کنید، زیرا عزاداری برای زنده ساختن فلسفه قیام امام حسین(ع) است، نه برای قصه گویی، نمایش و وقت گذرانی. بکوشید مراسم سوگواری را بدون نقطه ضعف برگزار کنید و مردم را به یاد خدا بیندازید و ایمان آنها را زیاد کنید».

آیت الله شاه آبادی، وقتی دید مراسم یک تعزیه خوانی با تحریفات و مضامین موهن برگزار می شود، مانع اجرای آن گردید و مجلس مذکور را به کانون وعظ و خطابه تبدیل نمود.

آیت الله بروجردی نیز وقتی مشاهده کرد شبیه خوانی های قم وضع نگران کننده ای دارند و توأم با بدعت و تحریف اجرا می شوند، دست اندرکاران تعزیه را فرا خواند و به آنان تأکید نمود، شبیه خوانی با این شکل حرام است و باید اصلاح گردد.

علمای معاصر مانند آیات عظام بهجت، فاضل لنکرانی، خامنه ای، تبریزی، مکارم شیرازی و صافی گلپایگانی و ... نیز به اتفاق نظرشان تقریباً با اختلاف در تعبیر این گونه است که شبیه خوانی اگر موجب توهین به مقام شامخ حسین بن علی(ع) یا سایر شهدا نشود، اشکالی ندارد.

چه آنان که تعزیه را تأیید و چه آن عده که آن را تحریم نموده اند با یک ملاک پیش رفته اند و تنها اختلاف در موضوع حکم است که روشن است موضوع با توجه با شرایط زمان و مکان و عرف می تواند دستخوش تغییرات شود، چنانچه در زمان یک عالم با اضافه شدن انحرافات به تعزیه این مراسم را تعطیل و حرام کرده اند و در زمان دیگر با توجه به نوع صحیح برگزاری آن چنین اقدامی صورت نگرفته است. بحث نشان دادن چهره حضرت عباس(ع) و سایر اولیاء در فیلمها نیز این چنین است. تمام علمایی که در این باره اظهار نظر کرده اند با همین ملاک به پاسخگویی پرداخته اند

چنانچه آیت الله عزالدین زنجانی(ره) گرچه بیان داشته اند «این امر فی نفسه اشکال شرعی ندارد» اما در ادامه تأکید کرده اند: «باید دقت شود که فردی برای این نقش انتخاب گردد که سابقه نقش منفی در اذهان مخاطبان نداشته باشد و بعداً نیز مراقب نقشهای خود در فیلمهای بعدی باشد و هرچند که نشان دادن عظمت و شخصیت والای حضرت ابوالفضل العباس (سلام الله علیه کما هو حق) در قالب فیلم و دیگر هنرها ممکن نیست».

آیات عظام صافی، علوی گرگانی، موسوی اردبیلی و ملکوتی نیز تأکید دارند برای «جلوگیری از هتک حرمت و وهن به مقام ایشان» لازم است از نشان دادن

چهره ایشان اجتناب گردد. آیات عظام مکارم شیرازی و حسینی شاهرودی نیز این با همین ملاک این کار را مصلحت نمی‌دانند.

آیت‌الله نوری همدانی نیز تأکید دارد: «چهره هر کدام از این شخصیت‌های بزرگ نباید پخش شود و باید قداست این جایگاه‌ها و شخصیت‌ها حفظ شود».

آیت‌الله وحید خراسانی نیز در سخنانی با ضمن بیان روایاتی بسیار در مورد عظمت والای شخصیت حضرت عباس(ع) اعلام کردند: «نشان دادن این شخصیت با عظمت به هر طریقی موجب وهن ایشان می‌شود و لذا باید از این کار اجتناب شود».

همچنین آیت‌الله مظاهری نیز پیشتر نمایش چهره حضرت عباس(ع) از سیما را جایز ندانسته و فتوا دادند: «این کار حرام است و باید نباشد».

در این بحث نیز اختلافی در میان علما از نظر حکم وجود ندارد و همگی بر این امر اتفاق دارند که «وهن» این بزرگان جایز نیست حال به عنوان تشخیص موضوع برخی از این بزرگواران به عنوان یک اسلام شناس آگاه تشخیص شان این است در این زمان و این شرایط این امر توهین تلقی می‌شود به خصوص در مورد یک فیلم خاص که ممکن است اشکالات و نقایص فراوانی داشته باشد که حتی بدون نشان دادن چهره این حضرات نیز اثر مثبتی ندارد! البته اینجا شاید مصالح و مفاسد دیگری نیز موجود باشد مانند اینکه اثرگذاری و ماندگاری فیلم به مراتب از تعزیه بیشتر است و شاید توالی فاسد این کار امروزه از اجرای تعزیه‌های محلی افزونتر باشد. والله اعلم.

متن بیانیه حضرت آیت‌الله العظمی علوی گرگانی به این شرح است: متأسفانه در آستانه سی و پنجمین بهار انقلاب که با اعتقاد و ایمان مردم و رهبری مراجع عظام مخصوصاً امام خمینی رحمه الله به بار نشست، بر خلاف نظر عموم مراجع مبنی بر عدم جواز نشان دادن تصویر ذوات مقدسه در فیلمها، در فیلمی در جشنواره فجر این ذوات نشان داده شد. لذا این موضوع نوعی بی‌احترامی و بی‌توجهی به نظر دینی مراجع تقلید می‌باشد و باعث حرمت شکنی عظمت امامزادگان بزرگوار خواهد شد و لذا اینجانب این عمل را محکوم می‌کنم.

شکی نیست که اینگونه رفتارها در سایه سهل‌انگاری وزارت ارشاد محقق شده است که باعث سوءاستفاده برخی فیلمسازان شده است و لذا توصیه می‌شود وزارت محترم ارشاد در نظارت‌های خود دقت بیشتری به خرج داده و شرایط و نکات شرعی را رعایت کنند. طبیعی است عدم توجه به نصایح علما موجب کم‌رنگ شدن اعتماد قشر متدین به دستگاه‌های فرهنگی شده و کم‌رنگ شدن عظمت امامزادگان موجب تویب و بلکه عقاب الهی در قیامت خواهد شد و همه مسئولین باید خود را برای جوابگویی در روز حساب آماده کنند. امید است خداوند شفاعت ذوات مقدسه و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام را نصیب ما و شما کند. سید محمدعلی علوی گرگانی

نامه آیت‌الله مکارم شیرازی به رئیس سازمان سینمایی

پس از استفتاء جمع کثیری از مؤمنین و مقلدین از آیت‌الله مکارم شیرازی در مورد فیلم رستاخیز و نمایش چهره تعدادی از شهدای کربلا در آن، نامه‌ای از سوی آیت‌الله مکارم شیرازی به ریاست سازمان سینمایی کشوری ارسال شد که به شرح ذیل است:

ریاست محترم سازمان سینمایی کشور جناب مستطاب آقای ایوبی. با اهداء سلام و تحیت. عده قابل توجهی به دفتر ما شکایت کرده‌اند که چرا در فیلم رستاخیز چهره حضرت قمر بنی هاشم و جمعی دیگر از شهدای کربلا (علیهم السلام) به طور مشخص نشان داده شده و می‌دانیم این کار آثار نامطلوبی دارد و نیز به بعضی از وقایع تاریخی آن ایراد کرده‌اند. آیا بنا بر این است که سازمان سینمایی قداست مقدّسات را بشکنند و از خطوط قرمز بگذرد.

سه سال پیش مسأله تصویر کردن چهره حضرت عباس(ع) در سریال مختارنامه جامعه متدینین را به شدت نگران کرد و سرانجام با مواضع محکم مراجع عظام تقلید. حضرات آیات عظام صافی گلپایگانی، وحید خراسانی، مکارم شیرازی، مظاهری اصفهانی، علوی گرگانی، محمدصادق روحانی، موسوی اردبیلی، ملکوتی تبریزی و حسینی شاهرودی. این کار صورت نگرفت.

استفتائات در ارتباط با نشان دادن چهره مقدسان در فیلم‌ها

آیت‌الله مکارم شیرازی: در مورد حضرت قمر بنی هاشم(ع)، نشان دادن چهره آشکار به مصلحت نیست و بهترین راه حل این است که مانند معصومین(ع) چهره ایشان را به صورت مبهم و در هاله‌ای از نور نشان دهند تا مشکلی پیش نیاید.

آیت‌الله مظاهری اصفهانی: این کار حرام است و باید نباشد.

آیت‌الله علوی گرگانی: شخصیت حضرت ابوالفضل(ع) در میان عموم مردم و شیعیان مخصوصاً متدینین ممتاز است و بنابراین برای جلوگیری از هتک حرمت و وهن به مقام عظمای آن بزرگوار لازم است از نشان دادن چهره ایشان اجتناب شود.

آیت‌الله موسوی اردبیلی: به طور کلی هرگونه عملی که موجب وهن و بی‌حرمتی به ساحت مقدس اهل بیت (ع) و از آن جمله حضرت ابوالفضل عباس بن امیرالمومنین (ع) شود و یا مستلزم مفسدهای باشد جایز نیست. بر مسئولان لازم است که رعایت کنند.

آیت‌الله ملکوتی تبریزی: بهتر، بلکه لازم است به نحوی از هاله نور از نشان دادن استفاده شود.

آیت‌الله حسینی شاهرودی: چون احتمال می رود که نشان دادن چهره مبارک قمر بنی‌هاشم(ع) در فیلم، مستلزم وهن به ساحت مقدس ایشان شود بنابراین نباید نشان داده شود.

آیت‌الله وحید خراسانی: شنیده‌ام می خواهند قمر بنی هاشم را به نقش هنرپیشه‌ها درآورند. قمر بنی هاشم کسی است که حجت خدا مقابل قبر او می‌ایستد و می‌گوید: «سلام خدا، سلام تمام انبیاء، سلام تمام اوصیاء، سلام تمام شهدا بر تو یا بن امیرالمومنین». قمر بنی هاشم کسی است که 124 هزار پیغمبر، هر صبح و شب به او سلام می‌کنند. حال این شخصیت را می خواهند به نقش هنرپیشه‌ها درآورند ... خدا نکند که چنین کاری را انجام دهند، که اگر بکنند، آن وقت هر چه پیش آید و هر چه ما بگوییم، معذوریم.

آیت‌الله صافی گلپایگانی: جواب همان است که حضرت آیت‌الله وحید فرموده‌اند.

6262/

برای دسترسی سریع به تازه‌ترین اخبار و تحلیل رویدادهای ایران و جهان **اپلیکیشن خبرآنلاین** را نصب کنید.